

1.	Nazwa przedmiotu/modułu w języku polskim Rozwój kręgowców w fanerozoiku
2.	Nazwa przedmiotu/modułu w języku angielskim Evolution of vertebrates
3.	Jednostka prowadząca przedmiot WNZKŚ, Instytut Nauk Geologicznych, Zakład Geologii Stratygraficznej
4.	Kod przedmiotu/modułu USOS
5.	Rodzaj przedmiotu/modułu Fakultatywny otwartego wyboru
6.	Kierunek studiów Geologia
7.	Poziom studiów II stopień
8.	Rok studiów I lub II rok
9.	Semestr zimowy lub letni
10.	Forma zajęć i liczba godzin wykłady: 26 godz.
11.	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby prowadzącej zajęcia wykładowca: dr Robert Niedźwiedzki koordynator: dr Robert Niedźwiedzki
12.	Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych dla przedmiotu/modułu oraz zrealizowanych przedmiotów Zaliczone zajęcia „Podstawy paleozoologii i stratygrafii” z I roku studiów licencjackich.
13.	Cele przedmiotu Wykład ma na celu przedstawienie ewolucji kręgowców w chronologicznym ujęciu (od powstania w kambrze po współczesność) i znaczenia ich szczątków dla rekonstrukcji paleośrodowiskowych i warunków sedymentacji oraz datowania skał osadowych (np. stratygraficzna rola tropów Tetrapoda w permie i mezozoiku, zębów gryzoni i rekinów oraz rybich otolitów w kenozoiku, datowania geochemiczne kości i zębów). Celem jest przekazanie aktualnej wiedzy dotyczącej systematyki kręgowców, bazalnych cech budowy oraz ich zróżnicowania w różnych grupach, a także przebiegu i przyczyn rozwoju poszczególnych linii ewolucyjnych na tle zmian paleośrodowiska i głównych wydarzeń biotycznych Ziemi. Studenci kończący wykład powinni zdobyć zasadniczą wiedzę z zakresu ewolucji kręgowców i zastosowań

	szczątków kręgowców w naukach geologicznych oraz umiejętność wiązania przebiegu ewolucji z wydarzeniami biologicznymi i geologicznymi.	
14.	<p>Zakładane efekty kształcenia</p> <p>(W_1) Zna współczesne poglądy na filogenezę i taksonomię kręgowców, w tym kladogramy różnych grup Vertebrata.</p> <p>(W_2) Zna przebieg ewolucji głównych grup kręgowców i jej zależność od globalnych zmian paleośrodowiskowych.</p> <p>(W_3) Zna potencjał fosylizacyjny poszczególnych elementów szkieletowych Vertebrata i konsekwencje dla zapisu paleontologicznego.</p> <p>(W_4) Zna zakres zastosowań i ograniczenia klasycznych metody wykorzystania szczątków kręgowców w biostratygrafii oraz geochemicznych metody datowań skamieniałości kręgowców (m.in. metody kolagenowa, strontowa, radiowęglowa), a także ma znajomość stosowalności szczątków kręgowców w rekonstrukcjach paleośrodowisk.</p> <p>(U_1) Potrafi dobrać właściwą metodę datowań szczątków kręgowców w zależności od kontekstu geologicznego, sedymentologicznego badanego stanowiska.</p> <p>(U_2) Charakteryzuje powiązania między przebiegiem zmian świata zwierzęcego a wydarzeniami geologicznymi i ekologicznymi i umie je wykorzystać w badaniach środowiskowych oraz paleontologicznych.</p> <p>(U_3) Dostrzega pokrewieństwa między różnymi grupami kręgowców, rozumie ich znaczenie w taksonomii i potrafi je wykorzystywać w klasyfikacji.</p> <p>(K_1) Potrafi przeprowadzić naukową krytykę danych geologicznych oraz ich interpretacji w zakresie przemian faun kręgowcowych w dziejach Ziemi.</p> <p>(K_2) Samodzielnie rozwija swoją wiedzę w zakresie ewolucji kręgowców i praktycznych metod zastosowań ich szczątków w badaniach geologicznych.</p>	<p>Symbole kierunkowych efektów kształcenia</p> <p>K2_W03, K2_W04, K2_W08</p> <p>K2_W01, K2_W03, K2_W04, K2_W08</p> <p>K2_W01, K2_W03, K2_W04, K2_W08</p> <p>K2_W01, K2_W02, K2_W03, K2_W04, K2_W06, K2_W08</p> <p>K2_U01, K2_U02, K2_U03</p> <p>K2_U01, K2_U02, K2_U03</p> <p>K2_U01, K2_U02, K2_U03</p> <p>K2_K01, K2_K06</p> <p>K2_K01, K2_K06</p>
15.	<p>Treści programowe</p> <p>Filogeneza i taksonomia kręgowców tradycyjna <i>versus</i> kladogramy różnych grup Vertebrata. Najstarsze kręgowce, ich pochodzenie, pozycja Conodonta. Pojawienie się i ewolucja pierwszych grup bezżuchwoców i ryb, dewoński szczyt rozwoju; zanik ryb pancernych i przyczyny tego wydarzenia. Permskie formy słodkowodne chrzęstnoszkieletowych. Mezozoiczny rozwój</p>	

	<p>rekinów Selachii. Rozwój ryb kostnoszkieletowych. Sarcopterygii jako formy wyjściowe do środowiska lądowego. Najstarsze formy przejściowe między rybami a Tetrapoda, przystosowania do życia lądowego. Zmienność liczebności taksonów Tetrapoda w fanerozoiku. Paleoekologia i rozwój kopalnych płazów. Różne grupy wymarłych i współczesnych gadów, powiązania ewolucyjne, przyczyny rozwoju i kryzysów. Endotermia i stałocieplność u kręgowców. Opanowanie środowisk wodnych i powietrznych przez gady. Powstanie ptaków, pierwotna i wtórna rola upierzenia, przystosowania do lotu, zmiany trybu życia w kenozoiku na tle zmian środowiskowych. Pochodzenie ssaków. Ssaki mezozoiczne, tryb życia i zajmowane biotopy. Kenozoiczna ekspansja ssaków. Zmienność anatomiczna jako pochodna zmian środowiskowych. Ewolucja naczelnych, człowiek na tle innych naczelnych – podobieństwa i różnice. Potencjał fosylizacyjny poszczególnych elementów szkieletowych Vertebrata, stopień dysartykulacji i konsekwencje dla zapisu paleontologicznego. Klasyczne metody wykorzystania szczątków kręgowców w datowaniach osadów lądowych kenozoiku (zonacje oparte na gryzoniach) i utworów morskich (zonacje rekinie paleogenu). Rola otolitów w biostratygrafii. Krytyczna analiza wykorzystania tropów i szczątków kręgowców do stratygrafii i rekonstrukcji paleośrodowiskowych. Geochemiczne metody datowań skamieniałości kręgowców (m.in. metody kolagenowa, strontowa, radiowęglowa). Rekonstrukcja zmian paleośrodowiskowych na bazie zmienności zespołów kręgowcowych.</p>	
16.	<p>Zalecana literatura (podręczniki)</p> <p>Literatura podstawowa:</p> <p>Benton M.J., 2005: Vertebrate palaeontology. Wyd. Blackwell Publishing.</p> <p>Dzik J., 2011: Dzieje życia na Ziemi. PWN.</p> <p>Szarski H., 1998: Historia zwierząt kręgowych. PWN</p> <p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>Bieda F., 1969: Paleozoologia. Strunowce. Tom II. Wyd. Geologiczne.</p> <p>Kłapciński J. Niedźwiedzki R., 1996. Zarys geologii historycznej. Wyd. U.Wr. Wrocław.</p>	
17.	<p>Forma zaliczenia poszczególnych komponentów przedmiotu/modułu, sposób sprawdzenia osiągnięcia zamierzonych efektów kształcenia:</p> <p>Wykład: Egzamin, ocena według skali ocen § 31 ust. 1 Regulaminu studiów z testu „otwartego/zamkniętego” 30 punktowanych pytań w czasie 60 minut (ocena pozytywna wymaga uzyskania przynajmniej 50 % punktów)</p>	
18.	<p>Język wykładowy</p> <p>polski</p>	
19.	Obciążenie pracą studenta:	
	Forma aktywności studenta	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
	Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem: - wykład: 26	26

Praca własna studenta np.: - przygotowanie do zajęć: - opracowanie wyników: - czytanie wskazanej literatury: 13 - napisanie raportu z zajęć: - przygotowanie do egzaminu: 13	26
Suma godzin	52
Liczba punktów ECTS	2 ECTS